

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/15/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3116222901
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3116222901.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Zajacovej a sudcov JUDr. Márie Vrtochovej a JUDr. Denisa Vékonyho, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. C., D. E. F. XX/XX, proti žalovanej: Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Račianska 71, 813 11 Bratislava, IČO: 00 166 073 o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, na odvolanie žalobcu a žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 20. septembra 2022, č.k. 23C/254/2016-394, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.634,25 eur **p o t v r d z u j e**.

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. o zamietnutí zvyšnej časti žaloby týkajúcej sa úrokov z omeškania z nemajetkovej ujmy **m e n í t a k**, že žalovaná **j e p o v i n á** zaplatiť žalobcovi 5 % ročný úrok z omeškania zo sumy 10.634,25 eur od 24.08.2021 do zaplataenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo zvyšnej napadnutej časti výroku II. **p o t v r d z u j e**.

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch III., IV. o trovách konania **m e n í t a k**, že žalobca **m á** nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 99,2 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.634,25 eur, náhradu škody vo výške 877,31 eur spolu s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 877,31 eur od 24.08.2021 do zaplataenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom II. vo zvyšku žalobu zamietol. Výrokom III. vyslovil, že žalovaná má proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v časti o náhrade škody v rozsahu 90,46 % a výrokom IV. uviedol, že žalobca má proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v časti o náhrade nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 %, ktorý nárok patrí žalobcovi z prisúdenej sumy.

2. Súd prvej inštancie po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 488, § 489, § 494 OZ, § 3 ods. 1, 2 a tiež § 4 ods. 1 písm. a), § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, 2, § 8 ods. 5 písm. b), § 15 ods. 1, § 16 ods. 4, § 17 ods. 3, 4 a § 25 zák. č. 514/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov a tiež ust. § 517 ods. 2 OZ a § 3 ods. 1 nariadenia vlády 87/95 Zb. Súd prvej inštancie najprv skúmal vecnú pasívnu legitímáciu žalovanej, ktorá je daná podľa § 4 ods. 1 písm. a) v spojení s § 3 zák. č. 514/2003 Z.z., keď štát, v ktorého mene koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci pri

výkone verejnej moci, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody. Ďalej súd uviedol, že pre rozhodnutie o tých častiach žaloby, ktoré súvisia s platovým ohodnotením žalobcu sú tieto časti irelevantné preto, lebo táto majetková škoda nemá priamu príčinnú súvislosť s nezákonným rozhodnutím o vine a treste ale s inými rozhodnutiami, ktoré súvisia so službou žalobcu v policajnom zbore (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Cdo/112/2017). Čo sa týka nároku, tento bol riadne predbežne prerokovaný s tým, že žalobca podal žalovanej žiadosť o predbežné prerokovanie nároku dňa 29.06.2016, ktorá bola doručená žalovanej 04.07.2016. Žalovaná súdu oznámila, že o tejto žiadosti nebolo možné v čase jej podania rozhodnúť, pretože v tomto čase nebolo ukončené trestné stíhanie. Žalobca preto podal 25.02.2021 opätovnú žiadosť o predbežné prerokovanie s tým, že nárok bol uspokojený žalovanou len z časti, keď žalovaná vyplatila dňa 09.09.2021 žalobcovi sumu 16.091,94 eur z čoho čiastka na toto konanie predstavovala sumu 10.184,94 eur. Preto bola splnená podmienka podľa § 15 ods. 1, § 16 ods. 1 a § 17 ods. 5 citovaného zákona. Preto súd konanie čiastočne zastavil v časti o zaplatenie sumy 10.184,94 eur vrátane príslušenstva.

3. Z hľadiska skutkového stavu veci mal súd prvej inštancie za preukázané, že v prejednávanej veci bolo žalobcovi vznesené obvinenie dňa 14.07.2006 s tým, že uznesením vojenského obvodového súdu zo dňa 15.06.2006 bol žalobca dňom 14.07.2006 vzatý do väzby. Vo výkone väzby bol od 14.07.2006 do 28.11.2006, následne bola na žalobcu ako obvineného podaná dňa 15.01.2007 obžaloba pre spáchanie skutku opísaného v žalobe. Rozsudkom Okresného súdu v Prešove zo dňa 06.09.2019 bol žalobca spod žaloby oslobodený z dôvodu, že nebolo dokázané, že skutok žalobca spáchal z dôvodu, že obaja korunní svedkovia vypovedali v prospech obžalovaných. Uznesením Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 28.10.2020 bolo odvolanie prokurátora zamietnuté. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Ncdo/15/2009 ako aj nález ústavného súdu

I. ÚS 540/2016. Z tohto dôvodu je potrebné považovať uznesenie o vznesení obvinenia a uznesenie o vzatí do väzby za nezákonné. V dôsledku oslobodzujúceho rozsudku Okresného súdu Prešov je nutné v zmysle § 8 ods. 5 písm. b) Zákona o zodpovednosti za škodu považovať za nezákonnú väzbu žalobcu. Žalobca proti uzneseniu o vznesení obvinenia ako aj proti uzneseniu o vzatí do väzby podal sťažnosti, ktorým nebolo vyhovené, čím bola splnená zákonná podmienka pre uplatnenie náhrady škody a nemajetkovej ujmy podľa § 6 ods. 2. Predpoklad vzniku zodpovednosti štátu za škodu a existencia nezákonných rozhodnutí tak bola splnená. V zmysle § 17 ods. 2 nemajetková ujma v peniazoch sa uhrádza poškodenému iba v prípade ak samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím a zároveň ak nie je možné túto ujmu uspokojiť inak. Preto sa súd zaoberal tým, či v danom prípade iba samotné konštatovanie porušenia práva je dostatočným zadosťučinením. V tomto prípade ide o dokonanú skutočnosť, ktorou vznikla žalobcovi aj nemajetková ujma, ktorú nie je možné dodatočne eliminovať, teda vrátiť späť predošlý stav, keď žalobca nebol odsúdený a nevykonával nezákonný trest. Iba konštatovanie porušenia práva nie je s prihliadnutím na okolnosti nezákonného odsúdenia a dĺžky vykonaného trestu odňatia slobody dostatočným zadosťučinením. Preto súd rozhodol aj o priznaní nemajetkovej ujmy. Žalobca sa v prejednávanej veci domáha odškodnenia za nemajetkovú ujmu, ktorú utrpel v príčinnej súvislosti s nezákonnou väzbou na jeho osobe

i v rodinnom živote zahrňujúcim rodičovský vzťah k synovi, vzťah k manželke, v pracovnom a občianskom živote. Každú z jednotlivých súm súd posudzoval podľa kritérií uvedených v § 17 ods. 3 citovaného Zákona o zodpovednosti za škodu. Prihliadal na osobu poškodeného, doterajší život a prostredie, v ktorom žije, pracuje, závažnosť vznikutej ujmy, na okolnosti, za ktorých k nej došlo, na závažnosť následkov, ktoré mu vznikli v súkromnom živote a pri spoločenskom uplatnení. Príčinná súvislosť je daná, pričom žalovanej žiadnym spôsobom nerozporovala.

4. Žalobca si v tomto konaní uplatnil náhradu nemajetkovej ujmy v sume 20.000 eur. Na tejto výške náhrady zotrval počas celého konania s prihliadnutím na čiastočné späťvzatie v dôsledku plnenia žalovanej. Zo sumy uplatnenej žiadosťou predbežné prerokovanie vo výške 25.000 eur mu žalovaná poskytla plnenie vo výške 12.105,75 eur a žalobca si tak uplatňoval celkovo náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 12.894,25 eur. Žalovaná má za to, že náhrada zodpovedajúca sume 20 eur za deň výkonu trestu odňatia slobody v prípade žalobcu a okolnosti jeho prípadu je primeraná, a to za súčasného písomného ospravedlnenia sa ministerkou spravodlivosti. Takisto poukazuje na to, že žalobcovi bola v jeho prípade súčasne vyplatená aj náhrada nemajetkovej ujmy v sume 10.500 eur za nezákonne

vykonaný trest odňatia slobody a celková vyplatená náhrada tak predstavuje sumu 22.605,75 eur. Náhrada sa tak blíži

k maximálnemu limitu náhrady podľa § 17 ods. 4, ktorá je v danom prípade 29.000 eur. Vzhľadom k tomu, že nemajetková ujma je viazaná na osobu poškodeného, jej zákonný limit kumuluje všetky tituly, zásahy spojené s daným trestným konaním. Z tohto vyplýva, že nie je možné akceptovať taký výklad, že náhrada nemajetkovej ujmy spôsobená postupom v jednom trestnom konaní sa môže saturovať niekoľkokrát v súvislosti s každým zásahom individuálne. K tejto argumentácii súd uvádza, že je čiastočne dôvodná. Limit nemajetkovej ujmy je viazaný na osobu poškodeného a trestného konania a nie je možné dosiahnuť limit dvakrát pri náhrade nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie a väzbu a osobitne aj za nezákonne vykonaný trest odňatia slobody. Nedôvodná je argumentácia žalovanej v tom zmysle, že na prípad žalobcu sa vzťahuje limit podľa § 17 ods. 4 v súčasnosti účinného zák. č. 514/2003 Z.z. V konaní o náhradu nemajetkovej ujmy vydanom pred 01.01.2013 nie je možné obmedzovať výšku náhrady nemajetkovej ujmy hornými limitmi náhrad poskytovaných osobám poškodeným násilnými trestnými činmi (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7Cdo/262/2015). V prípade žalobcu bola nezákonná väzba vykonaná v roku 2006 na základe nezákonného rozhodnutia vydaného v roku 2006. Všetky podmienky vzniku nároku na náhrady škody boli splnené pred stanovaním horného limitu pre náhradu nemajetkovej ujmy. Z tohto dôvodu aplikácia ust. § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. vo vzťahu k žalobcom uplatnenému nároku neprichádza do úvahy. Obrana žalovanej v tom zmysle, že nie je správne ak si žalobca uplatňuje nemajetkovú ujmu dvomi samostatnými žalobami pre jedno trestné konanie, súd uvádza, že táto obrana neobstojí, nakoľko žalobca jasne špecifikoval nároky z titulu, na základe ktorých si uplatňuje v tomto konaní a nie sú zhodné s nárokmi uplatnenými v konaní vedenom pod sp. zn. 17C/336/2013. Je irelevantné koľkými žalobami si žalobca uplatní nároky z nezákonného trestného konania. Súd prvej inštancie tak poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR,

sp. zn. 6Cdo/38/2009 a 5Cdo/127/2019, teda v zmysle poslednej vety citovaného rozhodnutia aj keby súd na rozhodnutia aplikoval ust. § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. v aktuálne účinnom znení za použitia limitu odškodnenia, nie je nesprávne a nezákonné rozhodnutie súdu, ktorým by vo výnimočných prípadoch priznal vyššiu náhradu nemajetkovej ujmy za predpokladu riadneho odôvodnenia zvýšenej závažnosti zásahu do práva poškodeného v dôsledku nezákonného rozhodnutia. O takýto prípad ide aj v prípade žalobcu v tomto konaní. Súd pri úvahe o ustálení výšky náhrady nemajetkovej ujmy žalobcu berie do úvahy vývoj cien a stále klesajúcu hodnotu peňazí. Nie je náležité v súčasnosti prihliadať bez výhrad na výšky priznaných nemajetkových ujmy z obdobia, ktoré je časovo relatívne značne vzdialené súčasnosti. To, že priemerné mzdy nerastú tak rýchlo ako sa znehodnocujú reálne peniaze, nemôžu byť na ujmu poškodeným v dôsledku nezákonných rozhodnutí alebo nesprávnych úradných postupov. Náhrady nemajetkovej ujmy musia zodpovedať reálnemu odškodneniu. Je zjavné, že hodnota odškodnenia v sume 16.500 eur vrátane majetkovej škody v roku 2000 v obdobnom prípade nemôže byť ani zďaleka spravodlivá a primeraná roku 2022. Z judikatúry súdov SR vyplýva, že primeranosť nemajetkovej ujmy treba vždy posudzovať aj v kontexte

s rozhodovacou činnosťou Európskeho súdu pre ľudské práva. Žalobca si uplatnil náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za nezákonný pobyt vo väzbe od 14.07.2006 do 28.11.2006 v rozsahu 137 dní, počas ktorých bol žalobca obmedzený na svojej osobnej slobode, čo je samo o sebe jedným z najzávažnejších zásahov do osobnej sféry jednotlivca. Bol obmedzený na pohybe, bolo tým výrazne zasiahnuté do jeho súkromného života. Došlo tak k narušeniu všetkých zložiek jeho normálneho každodenného života so svojou rodinou, manželkou, synom, matkou. Táto skutočnosť vyplýva zo svedeckých výpovedí manželky a syna žalobcu, takisto z výpovede žalobcu. Následkom väzby je aj morálne odsúdenie žalobcu jeho známymi, priateľmi, kolegami a celkovo spoločnosťou, ktoré pociťuje žalobca a jeho rodina až doposiaľ. Žalobca bol obmedzený vo vykonávaní práce a dosahovaní príjmu či životných cieľov a obmedzená bola komunikácia s okolitým svetom, odlúčený od rodiny, bez možnosti akéhokoľvek spoločenského kontaktu. Bol nútený podriaďiť sa striktnému väzenskému režimu, úplne odlišnému od režimu jednotlivca na slobode. Počas pobytu vo väzbe bol vystavený stresu, úzkosti a frustrácii. Na základe nezákonnej väzby a teda v priamej príčinnej súvislosti s ňou bol žalobca objektívne obratý o možnosť byť prítomný pri výchove a starostlivosti o syna, ktorý mal v tom čase 8 rokov. Táto skutočnosť má na odškodnenie žalobcu takisto významný vplyv. Ide o významnú osobnú stratu, ktorá sa nedá ničím nahradiť a je možné ju len kompenzovať. Väzba predstavuje vždy zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvoláva ďalšie negatívne dopady na jeho súkromný život. Súd mal potom za dôvodné priznať žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy súvisiacu s nezákonným rozhodnutím o väzbe podľa § 17 ods. 4 v spojení s § 8 ods. 5 písm. b) zák. č. 514/2003 Z.z. Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve za kalendárny rok 2005 bola 573,39 eur. 1/30 z toho predstavuje 19,11 eur. Žalobca bol vo väzbe 137 dní, za čo by mu patrila náhrada nemajetkovej ujmy minimálne vo výške 2.618,07 eur. Žalovaná priznala

žalobcovi za deň väzby sumu 20 eur mesačne. Túto sumu v minimálnej ako aj žalovanou priznanej sume považuje súd za neprimeranú.

5. Časť uplatnenej nemajetkovej ujmy si žalobca uplatňuje za celé obdobie vedenia trestného stíhania od 14.07.2006 do 28.10.2020, ktorého výsledkom bol oslobodzujúci rozsudok. Poukázal na to, že z dôvodu dlhotrvajúceho trestného konania došlo k strate jeho harmonického rodinného života, strate priateľov a známych, spoločenskej izolácii, verejnému odsúdeniu, keďže všetci verili v jeho vinu. Je nepochybné, že došlo k výraznému negatívne zásahu do jeho osobnostných práv na ochranu jeho súkromného, rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti. Žalobca bol a je bezúhonným. Nikdy nebol pozbavený jeho osobnej slobody, s výnimkou nezákonného rozhodnutia. Pred týmto nezákonným rozhodnutím bol policajtom, pričom na túto profesiu sa pripravoval od strednej školy. Vedenie trestného konania malo negatívne dôsledky aj na túto profesiu, keďže došlo k jeho prepusteniu, následne opätovnému prijatiu, avšak s nižším platovým ohodnotením. Celé negatívne dôsledky trestného konania na život žalobcu považuje súd za preukázané. V tejto časti žalovaná priznala žalobcovi sumu 750 eur za rok vedenia trestného stíhania, teda spolu 9.365,75 eur vyjmúc obdobie väzby a výkonu trestu odňatia slobody.

6. Súd vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a právne úvahy dospel k záveru že je dôvodným žalobcovi ustáliť náhradu nemajetkovej ujmy za výkon väzby a za celkové vedenie trestného stíhania vo výške 5.000 eur a za nezákonný výkon väzby, čo zodpovedá náhrade 56,40 eur za deň vykonanej nezákonnej väzby zo sumy náhrady priznanej spolu vyplatenou žalovanou sumou (spolu 7.740 eur) a vo výške 15.000 eur za celé obdobie trestného stíhania, t.j. vo výške 5.634,25 eur s prihliadnutím na žalovanou priznanú a vyplatenú náhradu vo výške 9.365,75 eur. Vychádzajúc z intenzity zásahu súd uzavrel výšku nemajetkovej ujmy. Priznaná výška nemajetkovej ujmy je výsledkom úvahy súdu, pri ktorej zohľadnil všetky zákonom určené kritériá v zmysle § 17 ods. 2, 3 zák. č. 514/2003 Z.z. Náhradu vo výške 56,40 eur za deň vykonanej väzby považuje súd za primeranú aj s poukazom na náhradu priznanú v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 17C/336/2013. Čo sa týka náhrady za rok vedenia trestného stíhania, táto predstavuje zhruba sumu 1.250 eur za rok vedenia trestného stíhania, čo je podľa názoru súdu viac primerané okolnostiam vzhľadom na negatívne dôsledky konania ako žalovanou priznaná suma 750 eur. Táto náhrada takisto zodpovedá životnej úrovni žalobcu, zohľadňuje skutočnosť, že trest zasiahol aj do sféry jeho profesijného života, výrazne zhoršil finančnú situáciu jeho rodiny v tom čase, ktorej súčasťou bol vtedy aj maloletý syn. Takúto náhradu pritom podľa názoru súdu nemožno považovať za symbolické odškodnenie. Podľa názoru súdu by takým, vzhľadom na okolnosti prípadu, bola náhrada, ktorú poskytla žalovaná žalobcovi. Súdom ustálená výška nemajetkovej ujmy podľa názoru súdu plní dve primárne funkcie, a to funkciu satisfakčnú (reparačnú) a funkciu preventívnu (odradzovaciu). Napráva ujmy žalobcu a takisto pôsobí na žalovaného, aby sa v budúcnosti vyvaroval nezákonnému rozhodnutiu. Súd vzal do úvahy aj okolnosti, za ktorých došlo k nezákonnému rozhodnutiu, teda to, že v prípade odsúdenia žalobcu bol porušený zákon súdom a iba z jeho iniciatívy, pretože v dôsledku mimoriadneho opravného prostriedku došlo k zrušeniu nezákonného súdneho rozhodnutia. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaná už žalobcovi poskytla čiastočné plnenie vo výške 12.105,75 eur, súd rozsudkom zaviazal žalovanú na splnenie povinnosti zaplatiť sumu 10.634,25 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy žalobcovi. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Záverom súd uvádza, že judikátom, na ktoré poukazujú obe sporové strany je zrejmé, že v tejto oblasti sú súdmi priznávané rôzne výšky náhrad nemajetkovej ujmy. Takýto stav je pochopiteľný a súvisí s jedinečnosťou každého prípadu a od osobného nastavenia konkrétnych sudcov, ktorí v konaniach rozhodujú. Výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy by mala odzrkadľovať snahu o spravodlivé rozhodnutie, ktoré zodpovedá realite a môže byť takto prijímané všeobecne.

7. Ďalej sa súd zaoberal uplatnenou náhradou škody spočívajúcej v náhrade trov obhajoby žalobcu v trestnom konaní, pričom tento nárok sa odškodňuje v zmysle § 18 ods. 1, 3 zák. č. 514/2003 Z.z. Žalobca po čiastočnom späťvzati žaloby a zastavení konania trval na uplatnení nároku na náhradu škody vo výške 1.101,64 eur titulom vyúčtovaných, uhradených trov obhajoby. V konaní nebola sporná úhrada týchto trov žalobcom svojmu právnenému zástupcovi G. H. B.. Žalovaná namietala jednotlivé úkony uplatnené žalobcom. Súd sa musel zaoberať týmito námietkami v kontexte rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Cdo/402/2015. Z tohto rozhodnutia vyplýva, že súd môže priznať len náhradu účelne vynaložených trov, výška ktorých zodpovedá tarifnej odmene advokáta určenej osobitným právnym predpisom účinným v čase robenia úkonov. Vo vzťahu k uplatnenej škode priznal takto súd prvej inštancie žalobcovi trovy obhajoby v celkovej sume 877,31 eur a vo zvyšku

nepovažoval uplatnené trovy za dôvodné, pričom sa dôkladne zaoberal dôvodmi nepriznania celých uplatnených trov v bodoch 63 až 69 daného rozsudku.

8. Ďalej súd posúdil uplatnený nárok na úroky z omeškania. Poukázal na ust. § 16 ods. 4 účinného od 01.01.2013 s tým, že v zmysle citovaného ustanovenia zákona mohlo nastať omeškanie žalovanej dňom 24.08.2021, pretože definitívne oznámenie Ministerstva spravodlivosti SR zo dňa 24.08.2021, že čiastočne uspokojí nárok žalobcu bolo doručené žalobcovi dňa 24.08.2021. Nárok na predbežné prerokovanie si žalobca uplatnil v čase, kedy iné znenie nebolo platné a účinné, pri určení výšky náhrady za nemajetkovú ujmu ide

o konštitutívne rozhodnutie založené na úvahe súdu. Povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, a preto až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania (rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1Co/15/97, 6Cdo/185/2011). Toto však neplatí o uplatnenej náhrade škody, ktorá nie je závislá od úvahy súdu. Preto súd rozhodol o splnení povinnosti žalovanej zaplatiť z dôvodne uplatnenej náhrady škody aj úroky z omeškania odo dňa oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody v sume, ktorá mu podľa rozsudku patrí, teda od 24.08.2021. Výška úrokov z omeškania bola 5 % ročne, určená na základe § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR, č. 87/95 Z.z. Preto súd rozhodol o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške

5 % ročne zo sumy 877,31 eur od 24.08.2021 do zaplatenia.

9. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodoval podľa § 255 ods. 1, 2 CSP. Čo sa týka nároku na náhradu škody, táto bola v konaní uplatnená v sume 4.180,83 eur, pričom priznanie tejto sumy bolo 100 % úspechom žalobcu. Za neúspech žalobcu možno považovať zastavenie konania v časti 3.079,19 eur s tým, že plnenie žalovanej v rámci predbežného prerokovania nároku však nemožno považovať za okolnosť, ktorá by bola dôsledkom podanej žaloby, pretože žalobca si riadne uplatnil právo na predbežné prerokovanie nároku až počas tohto konania, teda po podaní žaloby. Preto plnenie žalovanej nemožno považovať za správanie, v dôsledku ktorého vzal žalobca žalobu čiastočne späť. Za neúspech žalobcu súd považuje aj nepriznanie časti uplatnenej škody vo výške 224,33 eur. Úspech žalovanej teda predstavuje 95,23 % v tejto časti, neúspech 4,77 % a celkový úspech žalovanej tak predstavuje 90,46 % a v tejto výške má nárok na náhradu trov konania. Čo sa týka úspechu v časti náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá bola uplatnená za väzbu v sume 12.894,25 eur, súd konštatuje, že čo do základu tento nárok bol dôvodný, čo do výšky však úspech žalobcu bol len čiastočný. Posúdenie výšky plnenia tu však na rozdiel od náhrady škody záviselo výlučne na úvahe súdu. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (§ 255 CSP). V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, pretože ho nemožno zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práva žalovaného bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Žalobcu treba v takejto veci považovať za plne procesne úspešného, keď mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia vyplývala z jeho procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu (rozsudok Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 10Co/191/2017, Ústavný súd SR I. ÚS 56/2017). Z tohto potom možno vyvodiť záver, že čo do nároku na náhradu nemajetkovej ujmy pre účely trov tejto časti konania bol žalobca v plnej miere úspešný s tým, že mu patrí proti žalovanej plná náhrada trov konania, avšak iba z prisúdenej sumy, čo súd vyjadril v rozsudku, pričom o samotnej výške náhrady trov konania rozhodne súdny úradník podľa § 262 ods. 2 CSP.

10. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala včas odvolanie žalovaná, a to proti vyhovujúcemu výroku I. a voči výrokom III., IV. o náhrade trov konania a žiadala, aby krajský súd ako súd odvolací napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu voči žalovanej zamietne a rozhodne aj o trovách konania alternatívne, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Namietala v prvom rade priznanú náhradu nemajetkovej ujmy, kedy poukázala na ust. § 17

ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. s tým, že podľa jej názoru ide zo strany súdu prvej inštancie o nesprávne právne posúdenie veci. Poukázala na rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7Cdo/262/2015, 5Cdo/127/2019 s tým, že je zjavné, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie vystaval na jedinom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, ktoré svojvoľne a neodôvodnene označil za judikatúru a ani len marginálne nezareagoval na argumentáciu žalovanej vo vzťahu k jeho novej aplikácii na prejednávajúcu vec. Žalovaná zdôrazňuje, že odôvodnenie limitácie výšky náhrady je zo

strany súdu založené na použití jediného ustanovenia z roku 2016, ktoré je rozporné s celým radom rozhodnutí dovolacieho súdu obsahujúce opačné právne posúdenie predmetnej otázky, napríklad sp. zn. 4Cdo/171/2005, 6Mcd/15/2012, 6Cdo/37/2012, 3Cdo/25/2019, 5Cdo/127/2019. Žalovaná teda opätovne poukázala na tú skutočnosť, že zavedenie limitácie maximálnej sumy poskytovanej náhrady nemajetkovej ujmy je odrazom už predchádzajúcej obdoby judikátorov Najvyššieho súdu SR. Určenie maximálnej hranice náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obeť trestných činov je pokračovaním v už nastavenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí ESLP. Poukázala pritom na iné rozhodnutia iných súdov s tým, že oslobodenie žalobcu spod obžaloby ako posledná podmienka vzniku nároku bola splnená za účinnosti zák. č. 412/2012. Potom ostáva žalovanou nepochopený odkaz súdu prvej inštancie na znenie § 17 ods. 4 do 31.12.2012. Poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5Cdo/127/2019, z ktorého vyplýva, že pri určení primeranej náhrady nemajetkovej ujmy je v konaniach o náhradu škody proti štátu potrebné vždy zohľadňovať odškodnenie obetí trestných činov podľa osobitných predpisov, a to bez ohľadu na to, kedy k zásahu došlo, teda či sa vec posudzuje podľa zák. č. 58/69 alebo č. 514/2003. Čo sa týka výnimočného použitia, resp. presiahnutia limitu odškodnenia vo výnimočných prípadoch, kedy súd prvej inštancie konštatoval, že o takýto prípad ide a tento výklad podporuje aj bod 55 odôvodnenia, žalovaná zdôraznila, že sa jedná len o výnimočné prípady, pričom súd tieto dôvody vôbec neuviedol. Za vážne pochybenie súdu prvej inštancie, ktoré sa premietlo v nesprávnom výklade poslednej vety predmetného rozhodnutia, žalovaná považuje skutočnosť, že súd opomenul aplikovanie hmotnoprávných predpisov upravujúcich odškodňovanie obetí násilného trestného činu s tým, že maximálna výška náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. bola v roku 2020 vo výške 29.000 eur. Rovnako považovala za nepochopiteľné odôvodnenie priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy vývojom cien a klesajúcou hodnotou peňazí. Poukázal na odôvodnenie bodu 55. napadnutého rozsudku. Rovnako poukázala na to, že rok 2020, v ktorom bol žalobca oslobodený, stúpila minimálna mzda o 175 eur, teda automaticky stúpila aj výška limitácie. Ďalej poukázala na rozhodnutie ESLP vo veci Vasilevskiy a Bogdanov proti Rusku zo dňa 10.07.2018, v ktorom za nespravodlivé zbavenie slobody na 1,5 roka a na 4 roky boli sťažovatelia odškodnení každý sumou po 5.000 eur. Tieto priznané sumy sú v každom prípade výsledkom individuálneho posúdenia vecí. Žalovaná preto zastáva názor, že súd prvej inštancie žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy, ktorej výška nie je primeraná skutkovému stavu zistenému v súdnom konaní podľa § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z., nezodpovedá zásadám rovnosti a primeranosti v porovnaní s odškodnením za poškodenie zdravia alebo spôsobenie smrti a nezohľadňuje náhradu nemajetkovej ujmy poskytnutú žalovanou v rámci predbežného prerokovania. Žalovaná sa nestotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že prípad žalobcu je možné považovať za výnimočný, kedy by odôvodňoval úvahy o dôvodnosti vyššej náhrady nemajetkovej ujmy, ako je zákonom predpokladané maximum. Žalovaná zopakovala, že ňou priznaná a uhradená náhrada zohľadňuje podľa jej názoru následky jednak spojené s výkonom väzby a následky spojené s trestným stíhaním žalobcu. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia neuviedol žiadnu výnimočnú okolnosť prípadu, ktorá by nebola žalovanou odškodnená. Náhradu vo výške 56,40 eur za deň vykonanej väzby a sumu 1.250 eur za rok vedenia trestného stíhania je neadekvátna. Poukázal na rozsudok Okresného súdu Trenčín 17C/336/2013, kedy v časti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 19.500 eur titulom rozhodnutia o treste je zrejmé, že súd prvej inštancie v oboch konaniach konštatoval a zohľadnil prakticky totožné následky v osobnostnej sfére žalobcu vyvolané trestným konaním vedeným voči žalobcovi vykonanou väzbou a trestom odňatia slobody, pričom tieto saturoval v peňažnej forme trikrát, a to priznaním náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi v celkovej sume 52.740 eur pri zohľadnení náhrady nemajetkovej ujmy priznanej vyplatením Ministerstvom spravodlivosti SR, resp. v celkovej výške 30.134,25 pri zohľadnení výlučnej náhrady nemajetkovej ujmy priznanej v prejednávanej veci a v konaní pod sp. zn. 17C/336/2013. Súd prvej inštancie neprípustným spôsobom priznal náhradu nemajetkovej ujmy za totožné následky do osobnostnej sféry žalobcu, a to tromi rozličnými relutárnymi náhradami, 5.000 eur za vykonanú väzbu, 19.500 eur za vykonaný trest a 5.634,25 eur za vedenie trestného stíhania, hoci je zjavné, že žalobcovi nevznikli ani nemohli vzniknúť identické následky z troch rozličných titulov, väzba, trest a trestné stíhanie. Konštatovanie súdu, že žalovaná symbolicky odškodnila žalobcu bez toho, aby odpovedal na otázku, prečo žalovanou poskytnuté odškodnenie súd nepovažuje za dostatočné, a to aj v situácii, keď žalobcovi bola za zásah poskytnutá peňažná saturácia v podobe konštatovania zásahu do práv žalobcu a písomného ospravedlnenia sa za zásah, ako aj peňažná saturácia v podobe priznanej uhradenej náhrady nemajetkovej ujmy, čo súd absolútne opomenul, a preto vo výsledku toto spôsobuje nepresvedčivosť a neúplnosť napadnutého rozsudku. Žalobca nebol vlastníkom žiadnej nehnuteľnosti ani významného hnutelného majetku, nedisponoval úvermi, a teda napadnutým rozsudkom sa súd skôr

pokúša životnú úroveň žalobcu vylepšovať. Nemožno priznávať neprimerané sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa a ktoré by napríklad pri porovnaní s odškodnením zásahov do iných základných práv mohli niektoré ujmy na iných základných právach bagatelizovať. Ide o rozhodovanie sporu, pre ktorý neexistuje zodpovedajúca inšpirácia v doterajšej rozhodovacej praxi súdov, pretože žalovaná dobrovoľne poskytla náhradu formou konštatovania porušenia práva, ospravedlnenia a nakoniec aj v peňažnej podobe, preto súd rozhodnutie v časti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy nedostatočne odôvodnil a dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Čo sa týka náhrady trov konania, aj tu súd prvej inštancie rozhodol nesprávne. Pokiaľ rozhodol o trovách konania, je jeho rozhodnutie nezrozumiteľné, svojvoľné a arbitrárne. Priznal žalobcovi náhradu trov konania v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v pomere 100 %, pričom je zrejmé, že žalobca sa podanou žalobou najskôr domáhal priznania náhrady vo výške 20.000 eur s príslušenstvom, po zmene žaloby 25.000 eur s príslušenstvom a po čiastočnom späťvzati žaloby vo výške 12.894 eur, mu súd prvej inštancie priznal nárok vo výške 10.634,25 eur. Je tu teda zjavný rozpor s rozumným usporiadaním procesných vzťahov a nebolo možné žalobcovi priznať nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %, a to ani len z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Pre rozhodovanie o trovách konania v zmysle ustanovení paragrafov CSP nie je podstatné, že výška plnenia závisela od úvahy súdu. Výroky súdu sú nevykonateľné, neaplikovateľné a v rozpore so samotným znením CSP, nakoľko separátne rozhodnutie o trovách konania tak, ako to urobil súd prvej inštancie, neumožňuje korektne rozhodnúť ani o samotnej výške trov konania strán sporu. Ak totiž súd prvej inštancie rozhodol o nároku na náhradu trov konania dvomi samostatnými výrokmi, je otázne, ako bude postupovať pri vyčíslení náhrady trov za jednotlivé úkony, resp. v prípade žalovanej ide o trovy v podobe cestovných výdavkov spojených s účasťou na jednotlivých pojednávaníach. Žalovaná má preto za to, že súd mal pri rozhodovaní o trovách konania postupovať podľa zásady úspechu, a to s ohľadom na celkový výsledok konania podľa § 255 ods. 2 CSP tak, že od úspechu žalovanej zo žalobcom požadovanej sumy 29.180,83 eur bola žalobcovi priznaná suma 11.511,56 eur, čo predstavuje úspech žalovanej 60,55 %, od tejto mal odpočítať jej neúspech vo výške 39,45 %, a teda úspech žalovanej predstavuje 21,1 %. Súd prvej inštancie napriek jednoznačne zadefinovaným kritériám v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania aplikoval § 255 ods. 1 CSP, avšak tento svojvoľne modifikoval a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Z napadnutého rozsudku nevyplýva záver o tom, že by sa súd vysporiadal so skutočnosťou čiastočného späťvzatia žaloby žalobcom zo dňa 14.10.2021, ktorý by vylučoval aplikáciu § 256 ods. 1 CSP.

11. Proti rozsudku podal včas odvolanie žalobca, a to proti zamietavej časti, kedy žiadal, aby krajský súd ako súd odvolací priznal žalobcovi celkovú požadovanú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 12.894,25 eur s 5 % úrokom z omeškania z tejto sumy od 24.08.2021 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a zároveň žalovanej proti žalobcovi neprizná nárok na náhradu prvostupňového konania v časti o náhradu skutočnej škody s tým, že žalobca má proti žalovanej nárok na náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania v časti o náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 %, ktorý patrí žalobcovi z prisúdenej sumy. Uviedol, že sa stotožňuje s konštatovaním súdu prvej inštancie vo vzťahu k jeho odôvodneniu, že horný limit nemajetkovej ujmy bol zavedený ust. § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. až s účinnosťou od 01.01.2013, a preto sa táto horná limitácia na žalobcu nevzťahuje. Rovnako sa stotožňuje s odôvodnením súdu prvej inštancie opierajúceho sa o rozhodnutie najvyššieho súdu, sp. zn. 6Cdo/38/2019, kedy možno priznať vyššiu náhradu nemajetkovej ujmy za predpokladu riadneho odôvodnenia zvýšenej závažnosti zásahu do práva poškodeného. Mal však za to, že priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za výkon väzby v sume 5.000 eur približne v sume 56,40 eur za deň výkonu väzby a vedenie trestného stíhania v sume 5.634,25 eur nepovažuje za primerané a spravodlivé. Poukázal na judikatúru najvyššieho súdu pod sp. zn. 3Cdo/137/2008, rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky I. ÚS 554/2004, kedy trestné a väzobné stíhanie veľmi negatívne ovplyvnilo osobný, pracovný, spoločenský a rodinný život žalobcu, poukázal na dobu trestného stíhania, ktoré trvalo od 14.07.2006 do 28.10.2020, počas ktorej sa musel zúčastňovať úkonov trestného konania s tým, že počas výkonu väzby bol odlúčený od rodiny, toto odlúčenie znášal veľmi ťažko, o to viac však jeho manželka, syn a jeho matka. Jeho blízka rodina prežívala pre výkon väzby žalobcu veľký žiaľ, čo na jeho psychike zanechalo trvalé stopy. Trestné stíhanie trvalo viac ako 14 rokov a jedná sa teda o dlhotrvajúci stav právnej neistoty. Žalobca bol navyše v štátnej službe pôvodne zaradený do funkcie starší referent a na tom istom skutkovom základe, pre ktorý bol trestne stíhaný, bol prepustený zo služobného pomeru. Službu policajného zboru mohol začať opäť vykonávať až od 25.08.2008 s tým, že pre toto trestné stíhanie prišiel o svoje pôvodné služobné zaradenie a miesto. Žalobca bol na základe právoplatného odsudzujúceho rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z roku 2009 prepustený zo služobného pomeru dvakrát, a to personálnym rozkazom. Namiesto pôvodnej

2. platovej triedy bol zaradený do 1. platovej triedy bez osobného príplatku. Služobný príjem bol tak od ustanovenia do funkcie až do 01.10.2012 nižší zhruba o sumu 100 eur mesačne. Zároveň bol na pracovisku vystavovaný odlišnému spôsobu zaobchádzania a pohľadania zo strany niektorých nadriadených ako aj kolegov. Poukázal na iné prípady policajtov, ktoré sú právoplatne skončené a im bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy až vo výške 100.000 eur. Poukázal na iné rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach, Krajského súdu v Nitre, Ústavného súdu SR I. ÚS 273/21, nález Ústavného súdu SR III. ÚS 80/08 s tým, že žalovanému priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch je v rozpore s princípom proporcionality a je nespravodlivá. Poukázal na výstupy štatistického úradu, kde bola inflácia v roku 2022 13,6 %. Žalobca preto trvá na svojej žalobe v časti o zaplatenie sumy 12.894,25 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Čo sa týka úrokov z omeškania, vzhľadom na tú skutočnosť, že žalobou uplatnený nárok bol predmetom predbežného prerokovania, kedy o výsledku bol informovaný rozhodnutím, ktoré mu bolo doručené 24.08.2021, od tohto dátumu sa určuje začiatok omeškania. Pokiaľ žalovaná poukazuje v súvislosti s úrokmi z omeškania na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Cdo/185/2011, v tejto veci bol aplikovaný právny predpis, a to zák. č. 58/69, avšak v preskúmvanej veci sa aplikujú nové ustanovenia zákona o zodpovednosti za škodu. Poukázal na znenie § 16 ods. 4 a § 17 ods. 2 s tým, že žalovaná bola v omeškaní nielen s náhradou skutočnej škody trov obhajoby, ale aj náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch. Čo sa týka trov konania vo výroku III. napadnutého rozsudku, žalovaná je za vydanie nezákonného rozhodnutia plne zodpovedná, a preto navrhuje, aby žalovanej náhrada trov konania v tejto časti priznaná nebola. Preto vo vzťahu k trovám konania žiadal rozhodnúť tak, že žalobca bude mať nárok voči žalovanej v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy vo vzťahu k nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a žalovanej sa proti žalobcovi nárok na náhradu trov prvostupňového konania v časti o náhradu skutočnej škody nepriznáva.

12. K podanému odvolaniu žalobcu sa písomne vyjadrila žalovaná, ktorá mala za to, že žalobca riadne neodôvodnil odvolacie dôvody, a preto žiadal, aby jeho odvolanie odvolací súd odmietol. Čo sa týka náhrady nemajetkovej ujmy a poukaz žalobcu na rozhodnutie Najvyššieho súdu, sp. zn. 3Cdo/137/2008, žalobcovi bola v rámci predbežného prerokovania nároku poskytnutá za zásah do nemajetkových práv, tak nepeňažná saturácia, ako aj peňažná saturácia vo výške 9.365,75 eur z titulu uznesenia o vznesení obvinenia, vyjmúc obdobie väzobného stíhania, a vo výške 2.740 eur z titulu rozhodnutia o väzbe. Takúto peňažnú satisfakciu považuje žalovaná za primeranú a priznaná relatívna náhrada zohľadňuje prezumované následky spojené s vedením trestného stíhania, ako aj prezumované následky spojené s výkonom väzby. Na tomto mieste žalovaná uvádza, že pre skutkový stav sporu boli nepochybne významné výpovede žalobcom navrhnutých svedkov, a to konkrétne manželky žalobcu a syna a k týmto je potrebné zdôrazniť, že hodnoverné svedecké výpovede svedka, ktorý má blízky vzťah so žalobcom, vyžaduje kritickejší prístup, ako k výpovedi neutrálneho svedka. Poukazoval pritom na reputáciu svedka, schopnosť zmyslového vnímania, dopad výsledku sporu na záujem svedka, odbornosť svedka a celkovú nezaujatosť svedka. Inak povedané, priznanie akejkoľvek ďalšej sumy náhrady nemajetkovej ujmy, je podľa názoru žalovanej absolútne neproporcionálne a nespravodlivé. Za irelevantné považuje tvrdenia žalobcu vo vzťahu k údajnému zníženiu služobného príjmu, pretože žalobca si neuplatňoval náhradu majetkovej škody v podobe ušlého zisku. V prejednávanej veci ide o rozhodovanie sporu, pre ktorý neexistuje zodpovedajúca inšpirácia v doterajšej rozhodovacej praxi súdu, pretože doterajšie výsledky rozhodovacej praxe súdov sú viazané na stav, kedy štát nároky poškodeného a priori neuznal. Rovnako nesúhlasil s tým, že hodnota inflácie v júli 2022 stúpila na 13,6 %, pretože nemožno akceptovať stav, kedy by sa primeranosť výšky náhrady merala tým, kedy súd o nároku rozhoduje. Čo sa týka úroku z omeškania, poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Cdo/185/2011, 7Cdo/100/2017, z ktorých vyplýva, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, a preto právna otázka existencie nároku vo všeobecnosti je riešená jednoznačne a konštantne. Čo sa týka náhrady trov konania aj rozhodnutie o nároku na náhrady trov v rámci konania o náhradu škody podľa zák. č. 514/2003 Z.z. je determinované výlučne procesným úspechom, resp. neúspechom strany sporu v zmysle § 255 ods. 1 CSP. V konaní, v ktorom proti žalobcovi stojí štát ako žalovaná strana sporu nejde o konanie slabšej a silnejšej strany, ale o konanie s dvomi rovnocennými subjektami, preto zotrvala na svojom odvolaní aj vo vzťahu k rozhodnutiu o náhrade trov konania a žiadala, aby odvolací súd rozhodol v zmysle jej odvolacieho návrhu.

13. K podanému odvolaniu žalovanej sa písomne vyjadril žalobca, ktorý zotrval na svojich odvolacích návrhoch a k odvolaniu žalovanej uviedol, že horný limit výšky náhrady nemajetkovej ujmy bol zavedený ust. § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. až s účinnosťou od 01.01.2013, a preto sa plne stotožňuje

s názorom okresného súdu, podľa ktorého žalobcom uplatnený nárok hornej limitácii nepodlieha. Je toho názoru, že náhradu škody za výkon väzby a vedenie trestného stíhania na strane jednej a za výkon trestu odňatia slobody uplatňovanej v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 17C/366/2013 na strane druhej nie je pre účely určenia hornej hranice náhrady škody namieste sčítavať, aj keď sa tieto viažu na to isté trestné konanie. V tomto prípade je nárok na náhradu škody za vedenie trestného stíhania základom uznesenia o vznesení obvinenia zo dňa 14.07.2006 a uznesenie o vzatí do väzby zo dňa 15.07.2006. Okrem toho aj podľa § 21 ods. 1 zák. č. 274/2017 o obetiach trestných činov v znení účinnom do 30.06.2021, obeť násilného trestného činu, ktorej bolo poskytnuté odškodnenie za ujmu na zdraví, podľa tohto zákona bola povinná vrátiť Ministerstvu spravodlivosti SR finančné prostriedky, ktoré získala iba do výšky odškodnenia poskytnutého podľa tohto zákona. Podľa jeho názoru stojí na zamyslenie, že výška za ľudský život v roku 2020 bola ohodnotená sumou 29.000 eur. Dovoliť si položiť otázku, ktorý bezúhonný občan by bol ochotný dobrovoľne sa podrobiť väzbe v trvaní 131 dní za odplatu v sume 20 eur za jeden deň, čo je žalovanou priznaná suma. Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre, Ústavného súdu SR s tým, že tvrdenie žalovanej, že jej čiastočné dobrovoľné plnenie vo výške 12.105,75 eur nebolo okresným súdom zohľadnené je neopodstatnené. Preto v konečnom dôsledku okresným súdom priznaná suma 10.634,25 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy považuje za nízku a nespravodlivú o to viac, že podľa štatistického úradu medziročná hodnota inflácie stúpila na 13,6 %. Rovnako žiadal, aby bol potvrdený aj rozsudok vo vzťahu k trovám konania, kedy ústavný súd v rozhodnutí I. ÚS 56/2007 skonštatoval, že ani nová právna úprava CSP nevyklučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nároku na náhradu trov konania.

14. K vyjadreniu žalovanej vo vzťahu k odvolaniu žalobcu sa opätovne vyjadril žalobca, čo sa týka nevymedzenia odvolacích dôvodov vyslovil presvedčenie, že v jeho odvolaní je dostatočne a podrobne uvedené a zrozumiteľným spôsobom konkretizované v čom spočíva nesprávnosť rozsudku okresného súdu, pretože na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Poukázal na rozhodnutia Ústavného súdu SR, Najvyššieho súdu SR vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy s tým, že svedkovia, ktorí boli súdom vypočutí sú tými osobami, ktoré bezprostredne znášali následky jeho nezákonného trestného stíhania s tým, že väzobné stíhanie predstavuje zásah do jeho súkromného, osobného, profesného života, do cti a dobrej povesti tak ako aj povesti jeho rodiny. Poukázal na európsku judikatúru s tým, že pri úvahe o ustálení výšky náhrady nemajetkovej ujmy sa berie do úvahy aj vývoj cien a stále klesajúca hodnota peňazí, preto zotrval na svojom tvrdení na tej skutočnosti, že by súd mal prihliadať aj na medziročnú hodnotu inflácie. Uviedol rozsiahlu argumentáciu o dôvody, pre ktoré jeho náhrada nemajetkovej ujmy hornej limitácii nepodlieha, ak by aj podliehala, dôvodne ju možno prekročiť. Rovnako zotrval aj v tvrdení vo vzťahu k úrokom z omeškania.

15. S prihliadnutím na tú skutočnosť, že žalobca podaním doručeným na Okresný súd Trenčín dňa 05.10.2022 vzniesol námietku zaujatosti voči všetkým sudcom Krajského súdu v Trenčíne a žiadal, aby bola vec prikázaná inému súdu, predložil odvolací súd vec na rozhodnutie Najvyššiemu súdu SR. Tento uznesením zo dňa 08.06.2023, sp. zn. 4Nc/2/2023 rozhodol tak, že sudcovia Krajského súdu v Trenčíne, JUDr. Erika Zajacová, JUDr. Denis Vékony a JUDr. Mária Vrtochová nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného pred Krajským súdom v Trenčíne pod sp. zn. 5Co/15/2023, kedy spor je vedený Okresným súdom Trenčín pod sp. zn. 23C/254/2016, kedy námietka zaujatosti sudcov Krajského súdu v Trenčíne bola odôvodňovaná tým, že by o náhrade škody rozhodoval súd, ktorý škodu spôsobil, a ktorú skutočnosť považuje žalobca za objektívny dôvod pre vznik pochybností o nezaujatosti v konaní. Najvyšší súd tak uviedol, že je v prejednávanej veci potrebné rozlišovať medzi súdom a sudcom, ktorý na súde vykonáva súdnictvo a mať na zreteli, že ich vzájomný vzťah nie je vzťahom zamestnaneckým alebo služobným, pretože vymenovaním sudcu vzniká a zánikom funkcie sudcu zaniká osobitný vzťah sudcu k štátu, z ktorého majú vzájomné práva a povinnosti. V zmysle § 2 ods. 2 zák. č. 385/2000 Z.z. je sudca pri výkone funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne právne predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia, preto samotná skutočnosť, že strana sporu podala žalobu proti súdu, na ktorom sudca vykonáva súdnictvo, sama o sebe nezakladá dôvod na pochybnosti o nezaujatosti tohto súdu, pričom z obsahu spisu nedáva žiaden dôvod pre spochybenie pravdivosti vyjadrenia žalobcom namietaných zákonných sudcov.

16. Následne žalovaná opätovne podala k veci vyjadrenie, v rámci ktorého zopakovala svoje odvolacie námietky a vyjadrenia, a mala za to, že priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 27Co/84/2022 v celkovej sume 42.105,75 eur prevyšuje zákonný limit, nakoľko jeho maximálna výška v súčasnosti predstavuje sumu 29.000 eur.

17. Na toto vyjadrenie opätovne reagoval žalobca, ktorý uviedol, že horný limit výšky náhrady nemajetkovej ujmy bol zavedený s účinnosťou od 01.01.2013, pričom žalobcom uplatnený nárok vzhľadom na okolnosti, kedy k vzniku nároku došlo nepodlieha hornej limitácii. Náhradu za škodu za výkon väzby a vedenie trestného stíhania a za výkon trestu odňatia slobody uplatňovaných v druhom konaní nie je pre účely určenia hornej hranice náhrady škody možné spočítavať, pretože majú odlišný skutkový a právny základ. Zopakoval svoje tvrdenia uvedené v odvolaní a vyjadreniach, poukázal na ďalšiu súvisiacu judikatúru a žiadal, aby mu bola priznaná taká náhrada nemajetkovej ujmy, akú si uplatnil v rámci odvolacieho konania.

18. Krajský súd ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote stranami, v neprospech ktorých bolo, v tej ktorej časti napadnuté rozhodnutie vydané, v odvolaniach dotknutých zostávajúcich častiach s tým, že spĺňajú všeobecné náležitosti podľa § 127 ods. 1 a § 363 CSP s uvedením dôvodov odvolania vo veci samej vykonal preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania.

19. Odvolací súd vec preskúmal podľa § 379 a § 380 ods. 1, 2 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti vo výroku I. týkajúcej sa priznania náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi vrátane čiastočného zamietnutia návrhu v tejto časti ako vecne správne potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP, avšak v časti týkajúcej sa nepriznaných úrokov z omeškania rozhodnutie súdu prvej inštancie zmeniť podľa § 388 CSP z týchto dôvodov.

20. Skôr ako odvolací súd pristúpil k prieskumu rozhodnutia súdu prvej inštancie konštatuje, že rozhodnutie týkajúce sa výroku súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa náhrady skutočnej škody vo výške 877,31 eur s príslušenstvom, vrátane zamietnutia zvyšku nároku na náhradu škody odvolaním napadnuté nebolo, a preto v tejto časti je rozhodovanie súdu prvej inštancie právoplatné a ďalším konaním odvolacieho súdu nedotknuté.

21. Predmetom odvolacieho konania tak zostal výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.634, 25 eur ako aj výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým vo zvyšku návrh na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol, ako aj výrok, ktorým bol zamietnutý nárok žalobcu na priznanie úroku z omeškania z tejto časti.

22. Žalobca v podanom odvolaní namieta priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ako aj tú skutočnosť, že súd prvej inštancie mu nepriznal úrok z omeškania.

23. Žalovaná namietala v prejednávanej veci vyhovujúcu časť v časti priznania náhrady nemajetkovej ujmy, tzn. samotnú výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, nesprávnu interpretáciu právnych predpisov, odklon od rozhodovacej činnosti čo sa týka horného limitu tejto náhrady.

24. Preto sa odvolací súd v prejednávanej veci v prvom rade zaoberal otázkou výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v prospech žalobcu, ako aj zamietnutím jeho nároku vo zvyšnej uplatňovanej časti čo sa týka samotného nároku, ako aj nepriznania úrokov z omeškania z tejto požadovanej časti.

25. Krajský súd ako súd odvolací v celom rozsahu poukazuje na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvej inštancie, ktorý sa zaoberal priznaním samotnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalobcovi. Na zdôraznenie správnosti odvolací súd dodáva, že aktuálna zákonná úprava obsahuje niektoré všeobecné hľadiská určenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy, pokiaľ ide o výšku samotnú, túto už nejako nekonkretizuje. Jediným limitom je aktuálne znenie ust. § 17 ods. 4 cit. zákona, ktoré s účinnosťou od 01.01.2013 obmedzuje výšku nemajetkovej ujmy tak, že priznaná výška nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu. Okresný súd v tomto smere vykonal dostatočné stranami navrhované dokazovanie a správne vychádzal z ust. § 17 ods. 2, 3 zák. č. 514/2003 Z.z., ktoré správne aplikoval na skutkový stav veci. Okresný súd priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi presvedčivo a preskúmateľne odôvodnil, rešpektoval kritéria ustanovené v § 17 ods. 3 pre posudzovanie takéhoto nároku a vzhľadom na okolnosti prípadu v adekvátnej sume priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy. Odvolací súd preto v celom rozsahu odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, ktoré predstavuje správne a pochopiteľné vysvetlenie úvah okresného súdu,

s ktorými sa odvolací súd stotožňuje. Odvolací súd sa tiež stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že samotné konštatovanie porušenia práva žalobcu aj s prihliadnutím na ospravedlňujúci list zo strany ministerky nebolo možné považovať za dostatočné vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci a že ujmu žalobcu nemožno odčiniť inak ako poskytnutím náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Dlhotrvajúce trestné stíhanie aj podľa odvolacieho súdu nebolo primerané a spravodlivé „vybaviť“ len deklaráciou o porušení práv. Aj podľa odvolacieho súdu boli preukázané závažné následky smerujúce do osobnostnej sféry žalobcu, ktorý do vznesenia obvinenia žil riadnym životom, nemal konflikty so zákonom a zo dňa na deň sa mu zmenil celý život po osobnej, rodinnej, spoločenskej i profesijnej stránke.

26. Odvolací súd preto poukazuje napríklad na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/125/2019 zo dňa 27.08.2019, v ktorom sa najvyšší súd zaoberal otázkou unesenia dôkazného bremena pri uplatnení nároku za náhradu nemajetkovej ujmy. Za nesplniteľné dôkazné bremeno v takej situácii najvyšší súd označuje požiadavku na preskúmanie finančné ocenenia nehmotnej ujmy žalobcu v oblasti osobných, rodinných, pracovných, sociálnych vzťahov, či psychického stavu, pretože nemajetková ujma sa nepreukazuje. Nemajetková ujma vzniká samotným porušením základných práv a slobôd fyzickej osoby nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Ide o stav mysle poškodenej osoby, ktorý sa preukazuje empaticky, pravda za predpokladu, že súd sa bude vedieť, alebo aspoň elementárne vcítiť do pozície trestne stíhaného človeka. Bezprávie voči ľudskej dôstojnosti musí byť v právnom štáte odškodniteľné. Škodu treba chápať ako ujmu na chránenom statku, ako je majetok osôb alebo iný chránený záujem, pričom najvyššiu mieru ochrany požíva ľudský život, integrita človeka, ľudská dôstojnosť a sloboda. Každé trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje spoločenský, pracovný a osobný život stíhaného, a to bez ohľadu na jeho výsledok, a teda je spôsobilé bez ďalšieho vyvolať vznik nemajetkovej ujmy v takom prípade, ak sa preukáže, že bolo od počiatku nezákonné. Ide o zodpovednosť absolútne objektívnu za výsledok trestného konania vo veci samej, čím je založená zodpovednosť štátu za škodu obvineného spôsobenú uznesením o vznesení obvinenia. Pri odškodňovaní nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie každej fyzickej osoby sudcom nesvedčí bagatelizovanie závažnosti ujmy priznávaním neprimerane nízkych, resp. žiadnych náhrad. Takéto rozhodovanie treba považovať za obchádzanie zákona, jeho účelu a pôsobí mnohokrát veľmi cynicky, bez citu pre elementárnu spravodlivosť.

27. V rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/130/2020 zo dňa 21.10.2020 sa konštatuje, že žiadne skutkové okolnosti, ktoré už nastali nemožno následne ex post preukázať s absolútnou istotou. Vždy pôjde o otázku určitej miery pravdepodobnosti. Absolútna istota nie je dôkazný štandard, ktorý je možné v súdnom konaní aplikovať, lebo pritom dôkazné bremeno prakticky nebolo možné uniesť. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je čl. 47 ods. 3 Ústavy SR, podľa ktorého sú si všetky strany sporu v konaní rovné tak, aby každá zo strán mohla obhajovať svoju vec za podmienok, ktoré už z pohľadu konania ako celku podstatným spôsobom znevýhodňujú vzhľadom k protistrane. Cieľom zásady rovnosti je potom dosiahnutie spravodlivej rovnováhy medzi stranami sporu. Pod takto definovanú rovnosť strán sporu spadá nielen realizácia ich procesných oprávnení, ale aj otázky dôkazného bremena, ktoré je na strane sporu kladené, a ktoré nesmie byť neprimerané, pretože v opačnom prípade nemožno považovať konanie ako celok za spravodlivé. Tento všeobecný princíp rovnosti strán bolo potom nutné premietnuť aj do činnosti nižších súdov pri dokazovaní škody, teda nemajetkovej ujmy a jej výšky a príčinnej súvislosti medzi protiprávnosťou a vznikom škody.

28. Odvolací súd tak v prejednávanej veci nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov súdu prvej inštancie, ktorý riadne odôvodnil nárok žalobcu z pohľadu uplatňovaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za čas, ktorý žalobca strávil vo väzbe, kedy súd prvej inštancie dospel k záveru, že adekvátnou náhradou za toto obdobie je suma 5.000 eur, čo zodpovedá náhrade zhruba 56,40 eur/deň vykonanej nezákonnej väzby, čo so sumou priznanou spolu žalovanou predstavuje čiastku 7.740 eur. Pokiaľ by sme porovnali takto priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy za čas, ktorý strávil žalobca vo väzbe s rozhodovacou činnosťou v iných obdobných veciach, táto v žiadnom prípade nie je neprimeraná. Pokiaľ vychádzame pre porovnanie napríklad z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/155/2021, v tomto prípade bola priznaná súdom za väzbu trvajúcu 8 mesiacov náhrada škody vo výške 13.300 eur a 15.000 eur za trestné stíhanie. Vo veci vedenej pod sp. zn. 7Cdo/263/2020 súd priznal za väzbu trvajúcu 9 mesiacov náhradu škody vo výške 15.000 eur. V rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/201/2013 väzba v trvaní 6 mesiacov a trestné stíhanie boli odškodnené sumou 25.000 eur. Rozhodnutie 3Cdo/25/2019 väzba trvala 9

mesiacov a bola odškodnená sumou 9.000 eur spolu s trestným stíhaním 27.000 eur. Je síce pravdou, že v týchto konaniach boli zo strany dovolacieho súdu dovolania odmietnuté, avšak z hľadiska rozhodovacej činnosti odvolacích súdov poskytujú vodičko pri posudzovaní primeranosti náhrady nezákonnej väzby. Obdobne vo veci vedenej na Najvyššom súde SR pod sp. zn. 1Cdo/86/2022 bola priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy za 385 dní väzby vo výške 15.600 eur, čo predstavuje zhruba 40,52 eur za deň väzby. Preto v žiadnom prípade neobstoja odvolacie námietky zo strany žalovanej, že takto priznaná náhrada za deň väzby zhruba vo výške 56,40 eur za deň je neprimeraná, aj s prihliadnutím na vyššie uvedené.

29. Ďalšia časť uplatňovanej nemajetkovej ujmy spočívala v náhrade za obdobie vedenia trestného stíhania v čase od 14.07.2006 do 28.10.2020, ktorého výsledkom bol oslobodzujúci rozsudok. Žalovaná v tejto časti uznala nárok žalobcu do výšky 750 eur za rok vedenia trestného stíhania, teda spolu 9.365,75 eur vyjmúc obdobie väzby a výkonu trestu odňatia slobody. Súd prvej inštancie na rozdiel od žalovanej dospel k záveru, že primeraná výška náhrady nemajetkovej ujmy za toto obdobie predstavuje sumu 1.250 eur za rok vedenia trestného stíhania, čo je viac primerané okolnostiam vzhľadom na negatívne dôsledky konania ako žalovanou priznaná suma 750 eur. Rovnako aj v tomto kontexte sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s vecným správnym a vyčerpávajúcim odôvodnením súdu prvej inštancie a zároveň na neho poukazuje. Pokiaľ ide o samotnú výšku náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonné rozhodnutia v súvislosti s trestným stíhaním žalobcu je potrebné uviesť, že každé trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého sa síce do okamihu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia prihliada ako na nevinného, ale už samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného a možno osobitne pre takého, ktorý dovedy nebol trestaný, rodinne založený, majúci vážnosť na pracovisku a požívajúci dobrú povesť a ktorý si nebol vedomý svojej viny. Samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného, osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti a o to tým skôr, ak ide o obvinenie nepravdivé, ktoré je potvrdené právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom súdu. Žalobca ako zasiahnutá osoba je v najbližšom a najčastejšom kontakte s jeho rodinnými príslušníkmi, a preto je neprípustne paušálne len preto tento vzťah vylúčiť ich zo svedectva v otázke dopadov na dotknutý subjekt. Je teda nutné konštatovať, že dopad na osobu žalobcu okrem ďalšieho spočíval aj v dlhotrvajúcej neistote až do právoplatného skončenia trestného stíhania.

30. Podstatná odvolacia námietka zo strany žalovanej ďalej smerovala nielen k primeranosti výšky žalobcovi priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, avšak i z tej skutočnosti, že v prejednávanej veci nebolo správne aplikované ust. § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z., ako aj tou skutočnosťou, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil výnimočnosť danej posudzovanej veci.

31. V prejednávanej veci je nepochybné, že uznesením zo dňa 14.07.2006 bolo voči žalobcovi vznesené obvinenie s tým, že dňom 14.07.2006 bol žalobca vzatý do väzby a vo výkone väzby bol od 14.07.2006 do 28.11.2006. Následne bola na žalobcu ako obvineného dňa 15.01.2007 podaná obžaloba, pričom v konečnom dôsledku bol žalobca právoplatne oslobodený uznesením Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 28.10.2020, ktorým bolo odvolanie prokurátora zamietnuté.

32. Zák. č. 514/2003 Z.z. prešiel viacerými novelizáciami (v počte 5), problematika ust. § 17 o náhrade nemajetkovej ujmy zák. č. 514/2003 Z.z. sa dotkli 2 novely vykonané zák. č. 517/2008 Z.z. s účinnosťou od 01.01.2009 a zák. č. 412/2012 Z.z. s účinnosťou od 01.01.2013. V období od 01.07.2004 do 31.12.2008 uvedené ustanovenie obsahovalo 2 odseky, odsek 1 znel „uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk“ a odsek 2 „v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenie práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak“. Novela vykonaná zák. č. 517/2008 Z.z. stanovila kritéria pre určovanie výšky nemajetkovej ujmy doplnením § 17 ods. 3 a zaviedla minimálnu výšku nemajetkovej ujmy pre odškodňovanie väzby (§ 17 ods. 4). Obsahovala prechodné ustanovenie v § 27b ods. 1, podľa ktorého zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutím vydaným pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a za nesprávny úradný postup pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona sa riadi predpismi účinnými do 31.12.2008. V tejto súvislosti poukazuje odvolací súd na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/145/2011, v zmysle ktorého, ak bolo nezákonné rozhodnutie vydané pred 01.01.2009 má súd vec posudzovať podľa § 17 účinného do 31.12.2008. Novela zák. č. 514/2003 Z.z. vykonaná zák. č. 412/2012 Z.z. od 01.01.2013 v § 17 vypúšťa minimálnu výšku náhrady nemajetkovej ujmy v prípade väzby a zavádza limit výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Novela však neobsahovala žiadne prechodné ustanovenia.

33. K definujúcim znakom právneho štátu patrí zákaz retroaktivity právnych noriem, čo je významnou demokratickou zárukou ochrany práv a právnej istoty (PL ÚS 16/95). Právo poškodeného na náhradu škody nemajetkovej ujmy vzniká momentom vydania nezákonného rozhodnutia, vzatia do väzby, či zbytočnými prieťahmi bez ohľadu na to, že žalovateľným nárokom sa stáva až po splnení ďalších podmienok, napr. oslobodenie obžalovaného. Preto aplikovať ust. § 17 v zmysle tejto novely (zák. č. 412/2012 Z.z.) na prípady, keď uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané pred 01.01.2013 by znamenalo pripustiť, že hoci v čase pred nadobudnutím účinnosti novely vzniklo poškodenému právo na náhradu nemajetkovej ujmy

vo vyššej výške, toto jeho právo v časti prevyšujúcej horný limit zavedený novelou

zák. č. 412/2012 Z.z. zaniklo dňom jeho účinnosti. Takýto prístup by popieral nielen princíp úplného odškodnenia, ale spôsoboval by aj neprípustné odňatie už existujúceho práva, zásah do legitímnej nádeje poškodeného na satisfakciu a bol by porušením zásady retroaktivity. Obdobne Najvyšší súd SR v rozhodnutí pod sp. zn. 5Cdo/169/2021 konštatuje, že právo poškodeného na náhradu škody, teda nemajetkovej ujmy vzniká momentom vydania nezákonného rozhodnutia, vzatia do väzby, či zbytočných prieťahov v konaní bez ohľadu na to, že žalovateľným nárokom sa stáva až po splnení ďalších podmienok. Pokiaľ uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané pred 01.01.2013 aplikácia § 17 v zmysle novely

zák. č. 412/2012 Z.z. by znamenalo pripustiť, že hoci v čase pred nadobudnutím účinnosti novely vzniklo poškodenému právo na náhradu nemajetkovej ujmy vo vyššej výške je toto jeho právo v časti prevyšujúcej horný limit zavedený novelou, zaniklo dňom jeho účinnosti.

34. Preto v nadväznosti na vyššie uvedené a námietky zo strany žalovanej ohľadom prekročenia hornej limitácie stanovené ust. § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. v platnom znení, odvolací súd konštatuje, že v prejednávanej veci je nepochybné a nesporné, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané pred zavedením tejto limitácie tak ako bolo vyššie uvedené, nakoľko obvinenie voči žalobcovi bolo vznesené dňa 14.07.2006. Rovnako samotnú väzbu vykonal žalobca pred zavedením tejto limitácie v čase od 14.07.2006 do 28.11.2006, preto na obdobie trvania väzby v žiadnom prípade nemožno použiť zákonom stanovenú hornú limitáciu v zmysle § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. a túto čiastku priznanú za dobu výkonu väzby nemožno ani do tejto limitácie započítavať tak ako namietala vo svojom odvolaní žalovaná. Z obdobného princípu je nutné vychádzať aj pri stanovení náhrady nemajetkovej ujmy za obdobie, kedy bolo vedené voči žalobcovi trestné stíhanie, vznesené obvinenie, pričom časť tohto obdobia rovnako spadá do doby, keď zákon žiadnu limitáciu neupravoval, a to konkrétne teda od 14.07.2006 do momentu, kedy začala platiť limitácia v zmysle ust. § 17 ods. 4 po 01.01.2013. Jedná sa teda o časť roka 2006 od 14.07.2006 do konca tohto roka a následne od roku 2007 – 2012, teda 6 rokov vedenia trestného stíhania proti žalobcovi. Pokiaľ následne vychádzame z priznanej priemernej náhrady nemajetkovej ujmy za rok vedenia trestného stíhania zo strany súdu prvej inštancie v prospech žalobcu voči žalovanej vo výške 1.250 eur za rok vedenia trestného stíhania okrem doby, kedy bol výkon trestu a väzby, i toto obdobie vedenia trestného stíhania je potrebné odpočítať od prípadnej limitácie stanovenej vo vyššie citovanom ustanovení zákona.

35. Rôznymi názorovými líniami pri rozhodovaní Najvyššieho súdu SR sa vo vzťahu aj k samotnému žalobcovi a žalovanej zaoberal Krajský súd v Trenčíne v rozhodnutí vedenom pod sp. zn. 27Co/84/2022, kde zosumarizoval rozhodovacia činnosť Najvyššieho súdu SR vo vzťahu k ust. § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z., a preto v tomto kontexte odvolací súd poukazuje na odôvodnenie tohto rozhodnutia v bodoch 49. – 64. rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 27Co/84/2022, kde boli podrobne rozpísané jednotlivé líniovo rozdielne názory vo vzťahu k posudzovaniu tohto ustanovenia zákona.

36. Faktom je, že časť nároku žalobcu vznikla pred 01.01.2013, avšak následne pokračovala aj po tomto dátume až prakticky do roku 2020. Je teda faktom, že súd prvej inštancie prekročil hornú hranicu zavedenú limitáciou po 01.01.2013, avšak okrem vyššie uvedeného časového hľadiska, ktoré by podľa hľadiska odvolacieho súdu odôvodňovalo priznanie vyššej náhrady vzhľadom na tú skutočnosť, že v určitom období, za ktorého sa žalobca domáhal náhrady škody limitácia neplatil. Bez ohľadu na túto skutočnosť odvolací súd zároveň poukazuje na to, že prípad žalobcu predstavuje dôvod hodný osobitného zreteľa, ktorý by odôvodňoval prekročenie tejto hornej hranice stanovenej v § 17 ods. 4, tak ako správne uviedol súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení. Námietka žalovanej, že súd prvej inštancie nedostatočne odôvodnil

v akých okolnostiach by eventuálne videl výnimočnosť tohto prípadu neobstojí. Dôvody, pre ktoré bola žalobcovi prisúdená výška náhrady nemajetkovej ujmy sú dostatočne, podrobne a precízne odôvodnené v rozhodnutí súdu prvej inštancie s prihliadnutím na tú skutočnosť, že žalobca bol vo výkone väzby po dobu 137 dní, kedy náhrada za jeden deň väzby predstavuje 56,40 eur/deň a rovnako v tej skutočnosti, že žalobca bol podrobený vedeniu trestného stíhania po dobu celkovo viac ako 14 rokov. O tom, že v prejednávanej veci sa skutočne jedná o prípad hodný osobitného zreteľa svedčí aj tá skutočnosť, že samotná žalovaná čiastočne uznala nárok žalobcu a v liste, ktorým reagovala na predbežné prerokovanie nároku zo dňa 23.08.2021 skonštatovala, že vydaním uznesenia o vznesení obvinenia a uznesenia obvodového súdu zo dňa 15.07.2006 došlo zo strany orgánov verejnej moci k zásahu do práv žalobcu. Za tieto zásahy sa Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky žalobcovi ospravedlňuje. Zároveň v rovnakej listine žalovaná uznala, že za skutočnú škodu spočívajúcu v trovách právneho zastupovania predstavuje náhrada obhajoby vo výške 3.986,19 eur, ktorá zodpovedá účelným trovám obhajoby v zostávajúcom rozsahu požadovanej náhrady škody vo výške 1.139,72 eur, nebol vznik škody účelne vynaložených trov preukázaný. Čo sa týka náhrady nemajetkovej ujmy za väzbu a trestné stíhanie si žalobca vo vzťahu k žalovanej uplatnil náhradu spolu vo výške 25.000 eur, a to za 137 dní väzby a vedenie trestného stíhania od 14.07.2006 do 28.10.2020 s tým, že vzhľadom na preukázaný skutkový stav veci žalovaná dospela k záveru, že popri poskytnutom konštatovaní porušenia práv žiadateľa a ospravedlnenia sa za tieto zásahy, je potrebné pristúpiť aj k priznaniu náhrady nemajetkovej ujmy celkovo vo výške 12.105,75 eur vypočítanej ako 20 eur/deň trvania väzby, čo predstavuje 2.740 eur a 750 eur za rok vedenia trestného stíhania od 14.07.2006 do 28.10.2020 vyjmúc obdobie väzobného stíhania. Celkovo tak teda žalovaná dobrovoľne žalobcovi poskytla náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 9.365,75 eur. Uviedla, že táto suma zohľadňuje prezumované následky spojené s výkonom väzby a zároveň aj dopady trestného stíhania na osobu obvineného. Všetky tieto okolnosti tak predstavujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré bolo dôvodné u žalobcu prekročiť limitáciu zavedenú ust. § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. s účinnosťou od 01.01.2013, a to z dôvodov vyššie uvedených.

37. Ďalej sa odvolací súd zaoberal námietkami zo strany žalobcu vo vzťahu k nepriznaným úrokom z omeškania zo strany súdu prvej inštancie, u ktorých dospel odvolací súd k tomu záveru, že tieto sú v celom rozsahu dôvodné. Je pravdou, že existujú skoršie rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, napríklad R45/2000, prípadne 4Cdo/48/2017, z ktorých vyplýva, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty plnenia sa dlžník dostáva do omeškania. Na druhej strane však táto judikatúra bola prekonaná novšími rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR, ktoré považuje aj odvolací súd za ustálenú súdnu prax pri riešení otázky úrokov z omeškania z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím, v rámci ktorých bol prekonaný názor uvedený v rozhodnutí dovolacieho súdu pod sp. zn. 1Co/15/1997. Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Cdo/257/19 ustálilo, že čo sa týka úroku z omeškania, nárok žalobcu voči žalovanej vzniká samotnou existenciou väzobného trestného stíhania a rozsudku, ktorým bola osoba pozbavená osobnej slobody a následne oslobodená spod obžaloby. Preto rozhodnutie, ktorým sa priznáva táto náhrada škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch v konkrétnej výške už len deklaruje existenciu tejto zákonom priznanej právnej skutočnosti a nárokom z nej vyplývajúcej. Podľa § 563 OZ ak čas plnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí je dlžník povinný plniť prvého dňa po tom čo ho veriteľ o plnenie požiadal. Z tohto je možné ďalej vyvodiť, že k vzniku omeškania s plnením nemajetkovej ujmy nedochádza márnym uplynutím lehoty stanovenej v rozhodnutí súdu ale márnym uplynutím 6 mesačnej lehoty na plnenie podľa § 16 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. Tento názor je podporený aj novelou zák. č. 412/2012 z 01.01.2013, v ktorej bolo ust. § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. zmenené tak, že ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojil nárok na náhradu škody alebo uplynutím 6 mesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

38. Z vyššie uvedeného potom následne vyplýva, že odvolanie žalobcu čo do nepriznania úroku z omeškania z požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy bolo v celom rozsahu dôvodné, a preto odvolací súd dospel k záveru, že v tejto napadnutej zamietavej časti je potrebné rozhodnutie súdu prvej inštancie zmeniť a priznať žalobcovi aj úrok z omeškania v ním požadovanej výške, kedy prvý deň omeškania je stanovený doručením oznámenia žalobcovi zo strany žalovanej, že neuspokojí nárok na náhradu škody. Preto v tejto časti rozhodol odvolací súd tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku a zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie a priznal žalobcovi úrok z omeškania.

39. Ďalej sa odvolací súd zaoberal námietkami strán sporu v rámci rozhodovacej činnosti súdu prvej inštancie o náhrade trov konania. Je pravdou, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci sa správne vyporiadal s otázkou náhrady trov konania vo vzťahu k nároku žalobcu v časti týkajúcej sa náhrady nemajetkovej ujmy, kde rozhodol tak, že žalobca má proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktorý nárok patrí žalobcovi z prisúdenej sumy. Takýto postup zodpovedá poslednej judikatúre Najvyššieho súdu SR tak ako správne konštatoval súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení a odvolací súd sa s týmto konštatovaním v celom rozsahu stotožňuje a zároveň naňho poukazuje. Pochybenia sa však dopustil súd prvej inštancie v tomto kontexte, pokiaľ rozhodol o nároku na náhradu trov konania dvomi samostatnými výrokmi, takýto postup je procesne neprípustný. Nesprávny bol potom postup súdu prvej inštancie, ktorý výrokom III. priznal žalovanej proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v časti náhrady škody vo výške 90,46 % a výrokom IV. naopak žalobcovi proti žalovanej v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy aj keď jeho myšlienkový postoj vo vzťahu k tomuto nároku a trovám konania bol vecne správny. Súd prvej inštancie nesprávne posúdil pomer úspechu a neúspechu žalobcu a žalovanej, v časti ktorej sa žalobca domáhal proti žalovanej náhrady škody vo vzťahu k trovám obhajoby. V tomto kontexte odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Cdo/70/2021, v ktorom sa konštatuje, že pokiaľ v priebehu konania žalovaná z časti plnila v dôsledku čoho došlo k späťvzatiu žaloby a v tejto časti zastaveniu konania je nutné posúdiť, ktorá zo strán procesne zaviniła zastavenie konania v zmysle § 256 ods. 1 CSP. V zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie vyplývajúca z citovaného ustanovenia je inštitútom procesného práva. Rozhodujúcimi skutočnosťami na posúdenie tejto zodpovednosti sú tie, ktoré vznikli po začatí konania. Uplatňujú sa pre každé konanie bez ohľadu na to, z akého dôvodu bolo konanie zastavené, ak už vznikol procesnoprávny vzťah medzi súdom a oboma stranami sporu a medzi stranami sporu navzájom. Kritérium procesného zavinenia treba posudzovať z objektívneho hľadiska, a to vo vzťahu medzi tým čo žalobca v konaní požadoval, resp. akého výsledku sa domáhal a skutočnosťou, pre ktorú žalujúca strana neskôr vzala žalobu späť s tým, aby konanie bolo zastavené. Dôvod žaloby sa skúma len z hľadiska procesnoprávneho nie z hľadiska hmotnoprávneho.

40. V sporových konaniach sa vo vzťahu k náhrade trov konania uplatňuje zásada úspechu, teda strane, ktorá mala vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov konania proti neúspešnej strane. Úspech vo veci sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti a výroku rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo. Ak strana nemá plný úspech vo veci, vždy má čiastočný úspech vo veci, to znamená, každá strana je sčasti úspešná a sčasti neúspešná. Ak mala teda vo veci úspech strana len čiastočne, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. V zmysle § 255 CSP je teda povinnosť platiť trovy konania založená na princípe úspechu vo veci, z ktorej je okresný súd povinný vychádzať. Hoci § 256 ods. 2 CSP umožňuje rozhodnúť o náhrade trov konania bez ohľadu na výsledok sporu, avšak len v prípade, ak ide o trovy, ktoré vznikli zavinením niektorej sporovej strany, pričom ide o trovy, ktoré nesúvisia s riadnym vedením sporu a nemožno medzi ne zaradiť zavinenie pri zastavení konania. Preto vo výroku o náhrade trov konania bolo povinnosťou súdu rozhodnúť jedným výrokom a nie tento deliť, ako tak urobil súd prvej inštancie.

41. Preto dospel odvolací súd k tomu záveru, že je potrebné napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu o trovách konania zmeniť tak, že bude o trovách konania pred súdom prvej inštancie rozhodnuté jedným výrokom, a to pri zohľadnení úspechu na strane žalobcu, zavinení na späťvzatií žaloby len zo strany žalovaného v dôsledku plnenia pri posudzovaní tohto späťvzatiu z hľadiska procesného.

42. Čo sa teda týka celkovo trov konania v časti týkajúcej sa náhrady nemajetkovej ujmy bol žalobca 100 % úspešný s priznanej čiastky 22.740 eur, z čoho 10.634,25 eur mu bola priznaná súdom a 12.105,75 eur bola dobrovoľne plnená zo strany žalovaného. K tomuto je potrebné pripočítať sumu 5.087,80 eur, čo predstavuje nárok na náhradu škody, ktorú si uplatnil žalobca na trovách právneho zastúpenia, z čoho mu dobrovoľne žalovaný zaplatil sumu 3.986,16 eur a žalobca si naďalej uplatneným nárokom uplatňoval sumu 1.101,64 eur. Jeho nárok bol zamietnutý čo do sumy 224,33 eur. Po zrátaní súm, ktoré si uplatnil žalobca pri zohľadnení voľnej úvahy súdu tak predstavuje celkovo uplatnený nárok žalobcu 27.818,80 eur (nemajetková ujma priznaná a čiastočne dobrovoľne plnená + náhrada škody čiastočne plnená a čiastočne priznaná súdom prvej inštancie + zamietnutý nárok). Žalobca bol neúspešný čo do sumy 224,33 eur. Potom jeho neúspech predstavuje v konečnom dôsledku 0,8 % po odrátaní neúspechu žalobcu zo sumy 100 %, tak jeho celkový úspech predstavuje 99,2 %, preto odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa trov konania ako pred súdom prvej inštancie, tak aj pred odvolacím súdom a priznal v konečnom dôsledku žalobcovi náhradu trov konania voči žalovanému

v rozsahu 99,2 %. Je síce pravdou, že žaloba bola podaná predčasne, teda skôr ako sa právoplatne rozhodlo v trestnom konaní o oslobodení žalobcu, avšak táto okolnosť sa mohla následne prejaviť až pri stanovení prvého dňa omeškania zo strany žalovaného.

43. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).